

Titel

Pengenes herrer (1) – Karl Marx og den marxistiske økonomi

Tema: økonomi og arbejderbevægelse

Fag: samfundsfag og historie

Målgruppe: 9.klasse og ungdomsuddannelse

Tv-kanal, udsendelses år, antal min.

DR2

2013

45 min.

Vejledningen rummer elevspørgsmål og facitliste til læreren. Til sidst henvises til relevante links.

Faglig relevans / kompetenceområder

I både historie og ikke mindst samfundsfag skal eleven have viden om og færdighed i at tage stilling til økonomiske problemstillinger og kunne handle i forhold til egen økonomi og samfundsøkonomien. Der kan man ikke komme udenom Karl Marx' tanker og kritikken af disse. Karl Marx' tanker spiller også sammen med arbejderbevægelsens opståen og udvikling, der ofte hører hjemme i historieundervisningen under historiekanonpunktet "*Slaget på Fælleden*".

Ideer til undervisningen

7 elevspørgsmål:

1. Hvorfor bliver Karl Marx tvunget til at flygte til London, og hvilken danmarkshistorisk vigtig ting sker også i 1849?
2. Hvorfor var han en kritiker af kapitalismen?
3. Hvorfor har Karl Marx fået et dårligt ry?
4. På hvilke punkter mener filmens førende økonomiske eksperter, at Marx havde ret?
5. Beskriv Karl Marx' tanker.
6. Nævn nogle af de fejl Marx' teorier indeholder, ifølge filmens kritikere.
7. Beskriv, hvad der udløste finanskrisen omkring 2007-2008?

Lærerens facitliste:

Ad 1: Han var stærk kritisk overfor kapitalismen & grundloven/folkestyret kommer til Danmark.

Ad 2: Hans vigtige argument mod kapitalismen var, at den er uretfærdig. Den skaber ulighed. Og hans løsning på problemet: Afskaf den!

Ad 3: Fordi de kommunistiske stater/regimer påberåbte sig Marx' s ideer, og handlede i hans navn (det sagde de i hvert fald).

Ad 4: Ulighed kan være årsag til store spændinger. Og kapitalisme og globalisering kan føre til økonomisk krise. Marx' s vigtigste opdagelse var, at kapitalismen grundlæggende er ustabil.

Ad 5: Han opdelte verden i arbejdere og chefer (proletariatet og borgerskabet). De vil altid være i strid/konflikt med hinanden, og dette vil medføre kriser. Cheferne vil presse arbejdernes løn og vilkår i bund, for at maksimere deres egen profit, og krisen vil opstå, når arbejderne ikke længere har råd til at købe chefernes varer. Marx mente ikke, at udviklingen kunne vendes.

Ad 6: De mener, at han tog fejl, da han sagde, at kapitalismen er uholdbar og vil føre til sin egen undergang. Han kritiserer den kun, og glemmer, at kapitalismen også har ført gode ting med sig, fx valgfrihed indenfor mange områder. Den frie konkurrence har medført teknologisk udvikling osv. Profit sørger for fremgang og driver verden.

Ad 7: Folk kunne låne penge på kredit, hermed penge de ikke havde. De købte huse osv., og kapitalisterne blev rigere og rigere. Banker osv. blev ved med at låne penge ud, mere og mere risikabelt (subprime-lån), indtil det hele eksploderede, da folk ikke kunne betale deres lån tilbage. De købte sig ind i dyb gæld, og da boligboblen braste, gik mange af pengeinstitutterne fallit og hermed resten af verden.

Supplerende materialer

Se den pædagogiske vejledning om *"Krakket på Wall Street"* (1929) på CFUFILMOGTV

Se den pædagogiske vejledning *"Globalisering (3) – hvorfor blev vesten rig?"* på CFUFILMOGTV

Se den pædagogiske vejledning *"Kinesisk Denim"* på CFUFILMOGTV

Lån bogen *"Globalisering"*, Gyldendal viden (8. og 9.kl.)

<http://hval.dk/mitcfu/materialeinfo.aspx?mode=&page=5&pageSize=6&index=4¬epadid=undefined&search=emneord:%20globalisering&orderby=title&SearchID=db70d30e-095f-43a9-97ff-cee0324be46c>

Besøg UCC/CFU konsulentens fagside. fx under historiekanoonerne *"Slaget på Fælleden"* og *"FN's menneskerettighedskonvention"* findes alsidige læremidler.

Besøg også UCC/CFU konsulentens samfunds faglige site. Især emnet *"økonomi"* kan måske bruges?